

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio I. De motu locali sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DIFFICULTAS I.

Motus per se localis, potestne salvari sine modalitate?

in actu: inde quando successivè fit motus, ad aliquas formas, respectu illarum partium, quæ sunt acquirendæ, est motus, non verò respectu, jam acquisitarum. Ubi ulterius vides, ly *in potentia prout in potentia*, importare terminum à quo; quando autem dicitur esse *actus entis*, importatur terminus ad quem.

QUÆRES secundò, *Quid motus superaddat actioni & passioni?*

RESPONDETUR. Hæc in re idem esse, sed tantum superadditur ly *in potentia*, prout in potentia, qui termini jam supra explicati. Ratio, quia nulla est necessitas, hæc cōdistinguendi, & quia aliàs, si motus esset quid distinctum ab his, daretur motus ad motum.

QUÆRES tertio, *ad quæ prædicamenta datur motus?*

CENSET Aristoteles ad tria prædicamenta, rigorosè loquendo, dari motum, hoc est ad quantitatem, qui motus vocatur accretio; ad qualitatem, qui vocatur alteratio; & ad ubi, qui motus vocatur latio. Sed datur ne motus ad substantiam? affirmat Arriag: negat Aristoteles s. Physic: textu 18. & 11. quia motus debet esse à contrario ad contrarium, partes autem substantiæ, quæ aggeneratione acquiruntur, non sunt à contrario ad contrarium, quæ etiam contrarietas in accretione reperitur: quia una pars quantitatis expellit aliam, in aggeneratione autem, una pars substantialis, per se non expellit aliam. Item non datur motus ad Relationem, quia hæc non acquiritur per se, sed per accidens; non datur ad actionem, & passionem: quia illis identificatur. Non ad Situm, Quando, Habere; quia hæc sequuntur per accidens motum, in aliud prædicamentum, & non acquiruntur ut termini per se: ita enim Situs, acquiritur ad ubi; Quando ad motum cælorum, Habitus ad motum localem vestiti & vestis. De specificatione motuum & individuatione agitur alibi, ubi scilicet de actionis specificatione.

QUÆSTIO I.

De Motu Locali, ut sic.

EX dictis immediatè, conficitur hæc definitio *Motus localis, quod sit actus entis in potentia ad locum, prout in potentia*. Positâ hâc definitione primò controversandum venit; an motus localis importet modalem entitatem, vel non; & quia procedere potest, vel de motu locali per se, ut cum homo, vel Angelus ipse se movet; vel de motu per accidens, ut cum acquiritur novus locus, per exercitium loco motivæ alicujus aliūs, ut sit homo vehatur in navi, vel si moveatur Dæmon in corpore energumæni, hinc sit

DICENDUM est primò. *Sine modali entitate, non possè salvari motum per se.*

PROBARI solet primò. Quia, si motus non importaret entitatem superadditam, esset ipsum mobile cum aliquibus circumstantiis; sed hoc non, quia mobile debet efficere motum localem, Ergo motus localis non est ipsum mobile: aliàs seipsum efficeret, Antecedens probatur usu communi loquendi.

RESPONDERI posset, motum effici actione non productivâ, sed adductivâ: idem autem se ipsum adducere potest.

PROBARI solet secundò. Si motus non esset quid superadditum, non moveretur mobile, nec mutaretur per motum, sed mutatur. Ergo. Seq: Prob: quia nihil mutari dicitur, nisi secundum acquisitionem intrinsecam, alicujus entitatis de novo; & certè, si ad mutationem non esset necesse acquirere extrinsecè, aliquam de novo entitatem, DEUS cum hodiè desinit esse præsens animali cui erat heri præsens, eò quod hodiè sit mortuum, diceretur propterea immutari.

RESPONDERI potest: quod mobile per motum moveatur, & mutetur extrinsecè, & ratione connotatorum: quia scilicet, ea connotata non habet mobile ante motum, quæ habet in motu, & sicut sufficit ad denominationem Patris, mutatio in extrinsecò connotato, ita & in præsentis consequenter dicitur hæc mutatio, esse ratione extrinseci.

PROBARI solet tertio. Motus localis ex ratione localis, est actus, si actus est: Ergo debet actuare, debet recipi; si debet recipi, debet esse quid condistinctum, nihil enim recipit seipsum.

RESPONDERI potest. Motum esse actum non entitativum, sed formalem, recipique per modum formalitatis.

PROBAT quartò Amic: disp. 6. de Ang. Sec. 2. Moveri ad locum, est novus effectus realis; sed hic haberi non potest, nisi vi modalitas superadditæ. Ergo. Antecedens Probatur. Quia deferere unum locum, & alium comparare, est novus effectus, & realis, quia est effectus potentie realis, virtutis scilicet motivæ, omnis autem virtus realis effectiva, terminari debet, ad aliquid reale.

RESPONDEBUNT Nominales. Moveri ad locum, esse novum effectum realem formalem, seu prout reale opponitur ficto, & intentionali, sed non esse effectum realem, prout reale desumitur à re. Nego item dari realem hoc sensu potentiam motivam, hoc est distincti entitative motus productivam. *Hinc aliter*

PROBATUR quintò Conclusio argumento negativo, aliàs à nobis usurpato. Impossibile est transire à contradictorio ad contradictorium sine sufficienti mutatione. Ergo nec transibitur sine illa, à non esse moti localiter; sed nisi ponatur entitas modalis, non ostendetur sufficiens mutatio. Ergo.

RESPONDENT primò Nominales. Sufficiens mutatio est, si dicatur motus, esse ipsum mobile, unitum successive loco majori se.

CONTRA. Potest esse entitas mobilis, & entitas loci; & non esse illud successive unitum, per quid ergo transit ad esse successive unitum?

RESPONDENT secundò: per novam formalitatem.

CONTRA. Potest esse entitas mobilis, & loci, & non esse successive unita, & non esse habens istam formalitatem, per quid ergo transitur ad esse habentis illam?

RESPONDENT tertio, seipso transire mobile.

CONTRA: Potest esse à parte rei mobile, & locus, & non esse mobile successive occupans locum, & seipso transiens; quæ ergo erit sufficiens mutatio, ut transeat ad esse successive locum habentis, & seipso transeuntis? Agnosco quidem, quod interdum ab uno contradictorio ad aliud transiri possit seipso, sed hoc fit, quando aliqua negatio sufficiens de novo ponitur, vel nova entitas. Et certè, sicut esse, seipso est esse, & à non esse, seipso transitur ad esse; ita à non esse negationis, ad esse negationis posita, sufficienter transitur, positione novæ negationis. Neque valet si dicas. Negatio si de novo ponatur, est sufficiens ad transitum mutatio, erit ergo etiam sufficiens mutatio, si nova formalitas ponatur; nego enim illam posse dari, si aliquid vel extrinsecè, vel intrinsecè, præter illam non sit mutatum, sive in entibus, sive in non entibus; & ita ad formalitatem relationis similitudinis, non potest transiri sine nova qualitate, ad esse ubi, sine negatione distantiae &c: illa enim formalitas, est nova conceptibilitas, nova autem conceptibilitas, advenire non potest, sine nova mutatione extrinsecà, vel intrinsecà, in entibus, vel non entibus.

RESPONDENT quartò Nominales. Mobile à non esse moti, ad esse moti; transire negatione successive acquisita.

CONTRA: Tum quia, redit argumentum, per quid transeat ad esse acquirentis, à non esse acquirentis. Ubi non quæro, per quid transeat, à non esse dicentis negationem distantiae, ad esse dicentis negationem distantiae: ad hoc enim transitur, ipsa negatione distantiae; sed quæro præcisè, per quid transeat, à non esse acquirentis? Tum quia: fieri potest, ut successive acquiratur nova negatio distantiae, sine ullo motu; ut si persistente mobili, DEUS loca, à quibus negationem distantiae dicebat mobile, promoveat ad ipsum mobile: det item DEUS mobili,

vim successive replicandi seipsum, per hoc non movebitur localiter, & tamen successive acquirat negationes distantiae varias. Ergo ratio motus non stat formaliter, in ista successiva acquisitione indistantiae à loco. Tum quia esse in loco, & esse in motu, non sunt idem. Ergo cum esse in loco, sit distantiae negatio, motus per illam explicari non debet.

Neque valet, si dicas, quod esse in loco, sit dicere negationem distantiae permanenter, jam autem fluenter & successive illam dicere, pertinet ad motum: non inquam valet; quia potest esse ubi, non nisi instantaneum, adeoque non permanens: potest etiam esse ubi successive, ut si successive locus mutetur, & tamen, sine ullo motu mobilis. Rursus per quid transitur ad ipsum illud fluenter.

RESPONDENT sexto Nominales: Motum, esse ipsum mobile, quatenus non replicatum, successive habet negationem distantiae à loco.

CONTRA: Tum quia, stat altera instantia, casu scilicet, quo DEUS moveat ipsa loca, immoto mobili. Tum quia: hoc quod est successive habere negationem distantiae, vel ly successive importat, quod negatione distantiae acquirat portando, & ferendo se, ab una parte, ad aliam, vel importat solum, quod negatio distantiae, una post aliam sequatur: Si importat primum, petitur principium: quia si interroganti, quare mobile moveatur, dicas; quia movetur: petis principium, de hoc enim ipso procedit questio. Ergo etiam si dicas: idem aliquid moveri; quia portat se, petes principium: Si autem dicatur secundum, quod scilicet importetur sola successive negatio distantiae, sive moveatur ipsum mobile, sive non. Contra erit: quia hic agitur de motu. Ergo formale illius, debet esse tale, quod non competat illis, quæ non moventur. Jam autem successive negatio distantiae, potest ex dictis competere iis, quæ motu suo non moventur. Immo & quando Angelus non pertransiendo medium, transit ab extremo ad extremum, non habet motum successive, & tamen habet successive negationem distantiae. Tum quia redit argumentum factum, per quid mobile non replicatum, quod alio modo potest negationem distantiae etiam successive habere, transeat à non esse habentis, per motum illam indistantiam, ad esse habentis per motum.

DICENDUM est secundò. *Motum non aliud esse nisi ipsum mobile*, prout determinat se quæ tale, ad esse illic, ubi non fuit, determinatione involvente modalitatem, restrictè que loquendo, de motu locali; motus localis erit ipsum mobile, prout determinat se, ad esse in illo loco, ubi non fuit. Ratio primæ partis Conclusionis est: quia si nihil obstat, debemus quàm proximè accedere ad sententias Aristotelis, qui 8. Phys. textu 36. motum mobili identificat. Secundæ autem partis ratio est: quia non importat illa determinatio modalis.

dali, non poterit salvari transitus, à contradictorio ad contradictorium.

Obijctur primò. In illo formaliter confisist motus, quo solo, sine ulla superaddita entitate posito, fit motus: sed posito mobili non replicato, cum successiva indistantia à loco, intelligitur motus. Ergo.

RESPONDETUR. Neg: Minorem, etiam propter instantiam, casu scilicet, quòd DEUS ipsum locum promoveat successivè ad mobile.

INSTAB: primò. Ergo sufficet explicare motum, per acquisitionem successivam indistantia, modò non moveatur locus, nec replicetur mobile.

RESPONDETUR. De hoc ipso quærendum esse, quid sit, non moveri locum, eundemque moveri.

INSTAB: secundò. Casu quo DEUS locum promoveat, versus mobile, ille locus, successivè acquirit indistantiam à mobili, & non mobile ad locum.

RESPONDETUR. Hæc duo esse relativa, & si unum successivè indistat, etiam aliud successivè indistabit.

Obijctur secundò. Ly: illic, in conclusione positum, significat, quòd scilicet mobile, in loco ponatur per motum; sed motus non debet explicari per locum: quia locus impertinens est ad motum localem. Quod ipsum, probatur: quia motus potest fieri in vacuo, & in spatiis imaginariis, ubi non est locus.

RESPONDETUR. Ly: illic, in conclusione positum, consultò, & non ly, in illo loco, qui ly illic, est universalis, communeque ad locum, & ad vacuum v.g. habetque se ita, sicut spatium, quod est commune ad Locum, Vacuum; Spatia imaginaria, &c. Hinc si moveretur Angelus in vacuo, acciperet illic esse, ubi antea non fuit.

Obijctur tertio. Sit Petrus replicatus Cracoviæ, & Romæ: abeat Romam, non erit illic, ubi non fuerat, & tamen moveretur localiter. Ergo motus localis potest esse sine illic, in quo aliquis non sit.

RESPONDETUR. Petrum prout replicatum Cracoviæ, non fuisse Romæ: replicatus autem Cracoviæ, per motum acciperet illic esse, solumque illic fuit, prout positus Romæ.

Obijctur quartò, iste qui de liberat, ut erat, & concludit eundem esse, est determinatus ad esse illic, ubi non fuit, & tamen hoc ipso non it. Ergo malè per hoc explicatur motus.

RESPONDETUR. Determinatio alia est voluntatis, & hæc nō est itio, sed determinatio potentia motivæ, posita ad esse hic, est motus & itio.

INSTAB: Si ipsum locum DEUS approximet, mobile erit illic, ubi non fuit, & tamen non movebitur. Ergo mala est hæc explicatio motus.

RESPONDETUR, dato casu Antecedentis, mobile non quā tale, sed quā locatum, erit illic, ubi

antea non fuit, determinatione non in se recepta, sed in ipso loco.

Obijctur quintò. Si motus localis esset motus, quando Angelus v.g. successivè movetur, vel producit modalitatem illam successivam, vel non? Si non producit, Ergo vel successivè non movetur contra suppositionem, vel salvari potest motus, sine successiva modalitate: si autem producit, contra erit: quia, si producitur successivè modalitas, producitur modalitas habens prius & posterius, & tunc non potest explicari, quando fit motus: non enim cum est prius, quia tunc nondum est successio: non etiam quando est posterius, quia quando est posterius, non est prius, adeoque nec successio, consequenter nec determinatio illa successiva.

RESPONDETUR. Hoc argumentum, in omni sententia est solvendum: qui fiat motus successivus? sicut ergo alii dicent motum successivum salvari, & ratione ejus, quod præterit, & ratione ejus quod est, mensurando hoc, tanquam per aliquid notius, per spatium acquisitum, vel vi illius acquisibile, ita & nos in præsentia dicemus.

DIFFICULTAS II.

Motus per accidens localis, potestne salvari sine modalitate? &c. &c.

DICENDUM est. Motum per accidens non importare ullam determinationem modalem. ita Vasq: 1. parte disp. 159. Cap. 4. quamvis oppositum teneat de motu per se.

PROBARI solet primò, ex Aristotele 4. Phys. tex. 32. ex cujus Auctoritate, sic formatur argumentum: Si requireretur modalitas ad motum per accidens, deberet principiari à moto per se, & recepi etiam in moto per accidens: sed hoc non: quia si hoc fieret, mutaretur motu illo recepto, mutaretur inquam motu per accidens, sed non mutatur: expressè enim dicit Arist: hæc enim sic transmutant locum, quia id, in quo sunt, transmutatur. Rursus quando Musicus ædificat, non est necesse principiari illam actionem à Musica, sed tota illius causa, tribuitur Architectonicæ: Ergo & quando aliquid movetur per accidens, principiatio illius motus, & receptio tota, tribuetur moto per se, & non moto per accidens.

PROBARI solet secundò. Ponamus vehi Angelum, illo casu, motu ventionis movebitur Angelus, & tamen sine entitate superaddita. Ergo motus per accidens, non importat modalitatem. Antecedens Prob: quia illa entitas, vel esset corporea, vel spiritalis: Si corporea, connaturaliter in re spiritali recipi non poterit. Si spiritalis: Ergo à re materiali, hoc est vehente, produci non poterit.

RESPONDE BIS. Produci tunc à DEO motum spiritualem, recipiendum ab Angelo.

CONTRA erit: Tum quia, quomodo jam propriè dicetur, res illa materialis, vehere Angelum? Tum

Tum quia recurrere ad DEUM, non est Philosophicum. Tum quia ponamus, saltē miraculose non produci à DEO illam qualitatem, & nihilominus Angelum non seungi à corpore: quæ enim in hoc implicantiā non petens principium? procedat vectura, quæro vel movebitur Angelus, vel non? Si movebitur, Ergo productio illius modalitatis otiosa est: Si non movebitur, Ergo non acquirit successivè alias partes spatii, quod est contra suppositionem, quæ supponit in vectura pergi.

PROBATUR tertio. Quia nulla est necessitas, adponendum hunc motum, requirere entitatem superadditam, quia à non esse moti, ad esse moti, poterit sufficienter transiri per hoc, quia erit illic, ubi non fuit, ad quod ipsum sufficiens mutatio erit, copulatio & inditantiā à per se moto, quā inditantiā & copulatione positā, impossibile est illud non moveri, si aliud movetur.

Hinc colliges, motū per accidens, Esse ipsum mobile, prout translatum per spatium.

OBJICIT primò Amicus. Angelus est in corpore vehente, per solam voluntariam assistentiam: Ergo moto corpore, non necessariò movetur. Ergo ut moveatur, debet per intrinsecam mutationem in se receptam moveri.

RESPONDETUR, moto corpore, absolute loquendo, non necessariò movetur Angelus, movetur tamen necessariò ex suppositione, quod nolit deferere corpus, quod per se movetur.

OBJICIT secundò idem. Non majorem habet colligationem, Angelus ille, cum corpore energumeni, quàm habeat cum sphaera locabilitatis alius Angeli: moto autem alio Angelo, aut sphaeram suæ locabilitatis alio transferente, non est necesse, alium moveri.

RESPONDETUR. Ex suppositione colligationis cum corpore energumeni, & nolitionis distare ab illo, magis cum illo corpore necitur, quàm cum sphaera alius Angeli: licet non habita hac suppositione, non magis necitur cum illo, quàm cum sphaera locabilitatis alius Angeli. Sic v. g. si homo penes sit rhedam, non est necesse illum moveri motā rhedā, sed si sit in rhedā, movebitur motā rhedā: Porro Angelus, etiam ambitus sphaera locabilitatis, alius Angeli, est sicut ad rhedam, nullam colligationem cum illa importando: est autem in corpore Energumeni, sicut in rhedā corpus, omniaque habebit, quæ sufficiunt, ut dicatur ille Angelus motus, Angelo non intendente præcisè se movere, sed intendente non nisi, ut corpus illud, non deferat.

OBJICITUR tertio. Impossibile est, ut subjectū habeat, intrinsecum suum effectum formalem sine forma, quod tamen principium in præsentī falsificaretur, si ille Angelus moveretur sine receptione ullius motus in se. Quod ipsum probatur: quia successivè transferretur in corpore, essetque illic, ubi antea non fuit, qui est effectus formalis, intrinsecus, motus localis; & tamen,

per nos, non reciperet in se motum. Et certè corpus illud energumeni, ideo dicitur recipere motum, quia successivè per spatium fertur. Ergo etiam, quia ille Angelus, successivè per spatium fertur, debet etiam in se recipere motum.

RESPONDET primò aliquis apud Amic: In motu locali, esse duos effectus formales, alterum intrinsecum, qui non distinguitur ab impetu locali, alter extrinsecus, qui est successiva coexistentiā mobilis ad spatium: repugnat ergo mobile, habere priorem effectum, absque motu locali, sed non posteriorem. Et sicut per solam extrinsecam temporis mutationem, res dicitur coexistere variis partibus temporis, ita per solam extrinsecam mutationem, coexistere poterit Angelus variis partibus loci. Quod autem dicit Amicus, implicare, ut hi effectus separentur, hoc ipsum probandum fuisset: defecto enim etiam quantitatis secundarii effectus, impediuntur in Eucharistia.

RESPONDETUR secundò Neg: Minorem, Successivè quidem transferretur Angelus, sed non translatione à se principiata, vel in se receptā, sed translatione corporis, cui unitur; unde si transferret, & non haberet motum, tunc esset effectus formalis sine forma; sed si transferatur, non erit tunc effectus formalis motus in Angelo, sed in corpore, quod se transferret. Breviter, transferri, non est effectus formalis motus, sed transferre se; non se autem tum transferret Angelus, sed transferretur.

INSTABIS: cur per se, modalitatem superadditam importet, & non importet motus per accidens?

RESPONDETUR imprimis, quia positā modalitate superadditā in moto per se, & negatione distantia à corpore moto, sufficienter intelligitur, quomodo acquirat novum spatium, motum per accidens; non intelligeretur autem illa acquisitio spatii nova in moto per se, sine superadditā modalitate, secundum dicta supra. Rursus omnis modalitatis, subjectum est necesse ostendere, illius autem modalitatis, quæ in Angelo moto per accidens recipi deberet, nullum proportionatum subjectum, ostendi potest: supponitur enim motus ille esse materialis, principiatu à corpore energumeni, materiale autem non recipitur connaturaliter in aliquo spirituali. Quod si motus ille sit spiritualis, principiarī non poterit ab energumeno, secundum dicta supra.

OBJICIT quartò Dicast: D. 6. de Eucharistia Num. 15. auctoritatem Aristotelis 2. Top. C. 3. *Motis nobis, necesse est ea, quæ sunt in nobis, simul moveri.* Unde etiam infert S. Thomas, Christum moveri per accidens secundum esse, quod habet in Sacramento.

RESPONDETUR. Concedo, quæ sunt in nobis, simul moveri, sed motu ipsius per se moti, v. g. necesse est Christum moveri in Eucharistia, non motu proprio, sed motu specierum.

INSTA:

INSTAT. Etiam Christus in Eucharistia, habet motum proprium, & intrinsecum, & acquirit propriam praesentiam intrinsecam.

RESPONDETUR. Negando habere tunc Christum motum proprium, acquirit autem praesentiam, licet motu non nisi specierum.

OBJICIT quintò idem. Dum accidentia consecrata moventur, incipit Christus esse substantialiter praesens in novo loco accidentium, non quidem per solam motionem specierum, sed per modum praesentiae ipsi intrinsecum. Ergo dum moventur accidentia, movetur Corpus Christi.

RESPONDETUR. Incipit quidem Christus esse praesens noviter, sed illa praesentia, non est ulla Modalitas, & licet esset, sufficienter acquiri posset, motis solis speciebus.

OBJICIT sexto idem. Accidentia recepta in quantitate, non sunt realiter praesentia in loco, per solam motionem, aut praesentiam quantitatis. Ergo idem, dicendum de Corpore Christi.

RESPONDETUR. Si concedatur accidentibus receptis in quantitate motus per se, alia erit de illis ratio, alia de Corpore Christi in Eucharistia, quod per se non movetur.

OBJICIT septimò. Unio humanitatis cum Divinitate, non facit, ut humanitas sit in loco, in quo est Divinitas, aliàs esset ubique. Ergo nec unio humanitatis cum accidentibus, est formaliter sufficiens ad existendum in loco accidentium.

RESPONDETUR. Ob inadæquatam locabilitatem (ut ita dicam) Divinae, unionem humanitatis cum Divinitate, sequitur, ne ubicunque est Divinitas, illic sit humanitas. E contra ob adæquatam locabilitatem humanae, Divinitatis unionem, sequitur, ut ubicunque est humanitas, illic etiam sit Divinitas. Quia autem, licet accidentium illorum, non est unio adæquata locabilitati humanitatis: Unde haec accidentia non sunt in Caelo, ubi est humanitas, cum tamen humanitas sit adæquate unita locabilitati illorum accidentium: habent se enim in hoc genere, sicut humanitas ad Divinitatem; Hinc fit, ut ubicunque sunt accidentia, illic etiam sit humanitas: licet sine ullo motu sui. Sicut suo modo est & Divinitas, ubi est humanitas Christi, idque sine suo ullo motu.

DIFFICULTAS III.

Estne de essentia motus localis, esse successivum, & quid de motu puncti?

PRÆMITTO primò. *Motum localem, alium esse continuum, alium discretum.* Motus continuus est, cum per partes, non interposita quiete, acquiritur spatium. Motus autem discretus est, cum totum simul acquiritur spatium.

PRÆMITTO secundò. *Alium esse motum, qui fit per medium, ut cum palmi prius medietas, quam totus pertransitur; alius sine medio, qualis in Angelis admittitur.*

PRÆMITTO tertio. *Ly motus successivus, non supponit pro motu materiali: quia etiam Angeli successivè possunt moveri, nec ly: motus discretus, supponit, pro motu spirituali, cum non hoc ipso, quia moventur Angeli, principiantque motum spirituale, censeri debeant, non nisi discretè moveri.*

DICENDUM est primò. *Motum localem successivum, non posse fieri in instanti.*

PROBATUR primò. Ille motus si daretur, & esset in instanti, ut supponitur, & non esset in instanti: quia id, quod per partes fit, non est in instanti. Sed motus ille per partes fit, quod probatur. Quod fit per prius & posterius, per partes fit; sed motus ille fit per prius & posterius: fieret enim, ut vis, successivè. Ergo per partes fit.

Hic ipse medius terminus, sic aliter proponitur. Ponamus terminum à quo A, medium C, & terminum ad quem B. Quæro: mobile, vel prius est in C. quam in B, vel posterius est in C, quam in B, vel æquè primo in C. ac in B? si est posterius in B, quam in C. Ergo prius est, in remotiori, quam in propinquiori, quod repugnat; si posterius est in B quam in C; Ergo in B, non est in instanti: quia instans prius & posterius non admittit. Si æquè primò? Ergo motus ille, non est successivus: quia successivum definitivè involvit prius & posterius.

Idem alia imaginatione proponitur. Demus per eosdem terminos, mobile. D. moveri; & aliud mobile. F. duplo velocius, quæ velocitas in successivo motu admitti potest. Terminus autem à quo motus, sit A, & terminus ad quem B: quo posito sic formatur argumentum. Cum jam F. ultimò non movetur, sed jam est in termino B, vel jam pervenit mobile D? vel: non pervenit? Si pervenit, Ergo æquè citò mota sunt; Si non pervenit: Ergo D. non in instanti, per motum illum successivum, sed per partes, attingit terminum B, vel mobile F. in medietate instantis attingit terminum B. quod impossibile est.

PROBARI solet secundò. Quia, si motus successivus fieret in instanti, sequeretur quòd aliquid esset in duobus locis simul. Ponamus terminum motus à quo A, & terminum motus ad quem B, illo instanti, quo mobile esset in A, eodem etiam instanti esset in B. Ergo esset in duobus locis. Antecedens probatur: quia si eodem instanti, quo esset in A, non esset in B, non in instanti acquireret B. quod est contra suppositionem. Ergo esset eodem instanti in utroque, adeoque in duobus locis.

Confirmatur: quia si daretur motus successivus in instanti, possent. F. & D. simul moti, transeundo ab A per C. ad B. ita ut F. incipiat ab A. jam autem D. à B. ita moveri: ut sibi

nun

nunquam occurrant in medio. Quod ipsum probatur: quia illo instanti; quo F, est in B, non potest illi D, occurrere in C; cum jam F, supponatur esse in B: instantaneè enim acquirit F, locum B. Ergo in medio, non sibi occurrunt: si autem in medio non sibi occurrunt, quomodo motus ille erit successivus?

PROBATUR tertio. Motus instantaneus non fit in successivo, seu in tempore, nec mensuratur tempore. Ergo nec motus successivus mensurabitur instanti, quia ab utraque parte, est æqualis improportio.

DICENDUM est secundò. *Motum discretum localem, posse fieri in instanti.*

PROBATUR primò: quia id non implicat.

PROBATUR secundò: quia tali motui, conveniret definitio motus, nam in priori naturæ, antequam intelligatur acquisivisse id spatium, quod in instanti acquirit, erat sub privatione illius, adeoque in potentia ad illud.

PROBATUR tertio. Motus discretus, ex sua ratione non dicit partes, nec hoc requirit definitio illius. Ergò bene potest fieri in instanti.

Uterior modus, defendendi hanc conclusionem, petatur ex materia, de motu Angelorum.

Quod ad secundam partem tituli attinet. Negavit Aristoteles posse moveri localiter punctum, affirmavit Scotus in 2. dis. 2. q. 9.

PRIMUM ARGUMENTUM Aristotelis est ex 6. Phys: Tex: 37. & 87. Quod sic habet: Si indivisibile moveretur, esset divisibile, quod absurdum est. Seq: Probatur: quia deberet esse partim in termino à quo, partim in termino ad quem, siquidem si tantum esset in termino à quo, vel tantum in termino ad quem, non moveretur.

RESPONDETUR. Debere esse partim, non paritate mobilis, sed paritate spatii, argumentumque multum probaret: quia probaret Angelum, non posse unquam localiter moveri: Quo etiam modo solvi debet Tex. 88.

SECUNDUM Argumentum ejusdem est ex tex: 89. Impossibile est moveri per majus se, nisi prius, moveatur per æquale sibi: aut minus se; sed si punctum moveretur, non posset moveri per æquale sibi: quia aliàs illud medium constaret ex indivisibilibus. Nec per minus se; quia nihil minus est indivisibile.

RESPONDERI posset. Majorem esse veram de motu partibilis divisibilisque mobilis. Addi potest, motui illius puncti, nihil proportionatū responsurum, in spatio divisibili: de quo aliàs. Probat etiam argumentum multum: quia probat Angelum, colligentem se in indivisibile, moveri non posse.

TERTIUM Argumentum est ex Tex: 90. Quod mevetur, in aliquo tempore debet moveri: Ergo & punctum movebitur in tempore; in quo autem, si in hoc, in quo verum est dicere: Nunc instans movetur; illud ipsum, vel est divi-

sibile, vel indivisibile: Si divisibile, Ergo in Minori adhuc tempore posset moveri aliquid, quam moveatur punctum, quod est ab urdum: nihil enim est minus puncto: Si autem aliud tempus indivisibile est: tempus non est.

RESPONDETUR. Duplicem motum puncti posse spectari, discretum & successivum. De discreto motu puncti, hoc potest teneri: Motus discretus rerum materialium divisibilium, nunquam potest esse talis, quin successionem aliquam importet, tam ratione spatii divisibilis, adeoque non nisi per partes acquisibilis, quam ratione ipsius mobilis, quod habens partes, ex quibus componitur, non potest principiari motu, nisi ille ipse motus partes habeat. Vocatur tamen discretus: quia illius ipsius motus admittit interruptionem, nec tractu evolvitur, sed per quietem. Cæterum ex adverso, motus puncti potest esse discretus, ita ut nullam successionem involvat: neque enim tenetur producere motum, partes involventem, cum ipsum careat partibus, talisque motus mensuratur quidem tempore, hoc sensu, quia est intra ambitum cælorum, nunquam à motu desistentium, sed non mensuratur tempore, quasi debeat aliquid proportionatum respondere in tempore, motui illi instantaneo. Rursus alius motus puncti, potest poni successivus, non quod etiam, in motu successivo non acquirit punctum totum spatium, quod acquirit, sed quia potest, v. g. per lineam palmarem moveri, ita ut uno instanti, non pertranscat totum, & talis motus, ratione spatii occupabilis, mensurari potest tempore.

QUARTUM Argumentum est Amici, qui id saltem naturaliter negat fieri posse, supposita etiam existentia puncti, motus successivus, est accidens extensum, consequenter debet subiectari in subiecto extenso; tale autem subiectum, non est punctum.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare; probaret etiam Angelum, nunquam posse moveri, motu successivo, si redigatur in punctum. Quod si dicas, in Angelo admitti motum successivum, succedentia tenente se à parte spatii, non occupati simul, ea succedentia, etiam in præsentia, admitti potest. Rursus partes duplices considerari possunt, quædam materiales & divisibiles, harum res spiritualis incapax est: & aliæ partes spirituales, quales passim admittuntur in gratia augmento, habituum & c. tales partes, in re spirituali bene subiectari possunt: ita etiam partes motus, bene in re indivisibili subiectari possunt, admitteretq; hoc, is, qui veller admittere motum successivum, in puncti succedentia: etiam à parte motus se tenente.

QUINTUM Argumentum. Si punctum moveretur, moveretur per indivisibile motus: per indivisibile autem motus, subiectum non movetur, sed quiescit: quia indivisibile motus, non est motus, sed acquisito spatii.

RESPON-

RESPONDETUR. Indivisibile motus, in fieri occupationis spatii acceptum, motus est, in facto autem esse occupationis spatii, quies est. Deinde posset illud indivisibile, non moveri per indivisibile motus; quia posset moveri motu tali, quo tardior posset principiari ab eodem puncto.

ADDO id, quod communiter dicitur. Mobile in motu occupare spatium majus se, ita est intelligendum: Quod si includat terminum à quo, & terminum ad quem, hoc ipso occupatur à mobili spatium majus mobili: sed si includatur illud præcise, quod occupat, non est majus illo, quia quidquid est majus illo, jam illud non occupat, alias in occupatione, esset mobile majus se ipso.

QUÆSTIO II.

De Speciebus motus.

MOTUS omnes specie decurrere, longum est, sed suis locis omnia expediuntur: nam de motu, qui est Generatio, Nutritio, Alteratio alibi dicitur. Magis propria hujus loci, maxime verò ea quæ ad motum localem spectant, hic attenduntur.

DIFFICULTAS I.

De divisione motus in tardum & velocem.

PUNCTUM difficultatis in hoc est, assignare causam tarditatis motus, quæ ut assignetur, hoc præ oculis debet haberi. Ponamus testudinem & aquilam, eodem quadrante horæ, mota; tunc vel tenes, componi quantitatem ex indivisibilibus, vel ex partibus; si ex indivisibilibus, ponamus fluxisse instantia temporis 10. primo instanti, quo movetur aquila, movetur etiam testudo, & utraque non potest conficere spatium minus, quam indivisibile: non potest etiam primo instanti conficere aquila plus, quam indivisibile spatium; quia alias in eodem instanti esset in duobus punctis spatii, adeoque in duobus locis. Quod si admittas componi quantitatem ex partibus, tunc si non subsistit testudo, quando aquila primam partem spatii percurrit; percurreret & testudo, adeoque æquæ movebuntur.

EXPLICARI solet primò tarditas motus, per interceptionem morularum, & velocitas per carentiam earundem: quæ hoc ipso importat pertransitionem majoris spatii: *Hec Explicatio* ex dictis supra in materia de quantitate

NON SATISFACTI Certum quid est, quod inter dum tarditas contigit ex interceptione quietis, sed hæc ratio non est universalis: hic autem, queritur universalis ratio.

EXPLICAT secundò recetior Suar: secundum sua principia tenendo, quod quantitas permanens, non componatur ex indivisibilibus, secus

successiva: unde ille componit tempus ex solis instantibus, sicq; format explicationem. Ideò aquila v. g. inter duo instantia temporis citius movetur? quia currente aquila plura indivisibilia motus aquilæ fluxerunt, quam fluxerint testudinis, docetq; consequenter, quod quamvis in uno instanti temporis, non potuerit effluere plus, quam unum indivisibile motus; in duobus tamen instantibus temporis, potuerunt effluere plusquam duo indivisibilia motus; quia utrumque simul acceptum instans temporis, componit tempus, quod se solo, indivisibile unum non componit. Quod si duo instantia componunt tempus, in tempore illo divisibili, poterit dari motus velocior & tardior. *Hec Explicatio*

NON SATISFACTI primò: Quia non solvit argumentum de circulo, in materia de quantitate propositum, quod iterato sic repetitur. Quando A, superior pars circuli, movetur velocius, & pars inferior ejusdem circuli B, movetur tardius, plura indivisibilia in motu partis A. fluxerunt, quam fluxerunt in motu partis B. Si plura indivisibilia motus fluxerunt, Ergo non commensurantur, nec respondent indivisibilia partis B, indivisibilibus partis A. Si non respondent, Ergo motus ille partis B, post motum partis B, tardius procedit, adeoque tardius partes relinquuntur post partes velocioris. Ergo etiam relinquunt, se partes ipsius etiam mobilis: nam partes non moventur, nisi motæ: consequenter deberet esse divisio partium circuli. Et certè quod faciunt morulæ, hoc faciunt indivisibilia illa motus pauciora in suo genere: sed ex dictis supra, morulæ si darentur, fieret discontinuatio circuli; Ergo & ex his paucioribus instantibus motus, daretur discontinuatio.

NON SATISFACTI secundò: Quia ponamus in duobus instantibus temporis A. & B. factum esse motum, si singillatim sumantur instantia A & B. motus velocioris & tardioris, non plura potuerunt affluere indivisibilia mobilis velocioris, ac tardioris, ut iste Author censet & ratio probat: quia æquæ illa indivisibilia motus, sunt indivisibilia, ac puncta temporis, sunt indivisibilia. Ergo minus alio non est; adeoque nec potest aliquid effluere, in motu tardioris, minus indivisibili motus, qui effluxit respectu mobilis velocioris. Ergo etiam neque in illis instantibus motus A. B. simul sumptis; potuerunt effluere plusquam duo indivisibilia motus. Quod ipsum probatur: Tempus illud compositum ex duobus indivisibilibus, nihil plus habet, quam illa duo indivisibilia. Ergo non majorem extensionem facit, quam illa duo indivisibilia singillatim, simul tamen accepta: quia alias fieret illic extensio major illius temporis, non ratione indivisibilium, sed ratione alicujus alius. *Neque valet, si dicas, fieri quid extensius propter connexionem: non inquam valet, quia si conjunctio duorum semipalmarum, non facit majorem extensio-*

† ff

nem